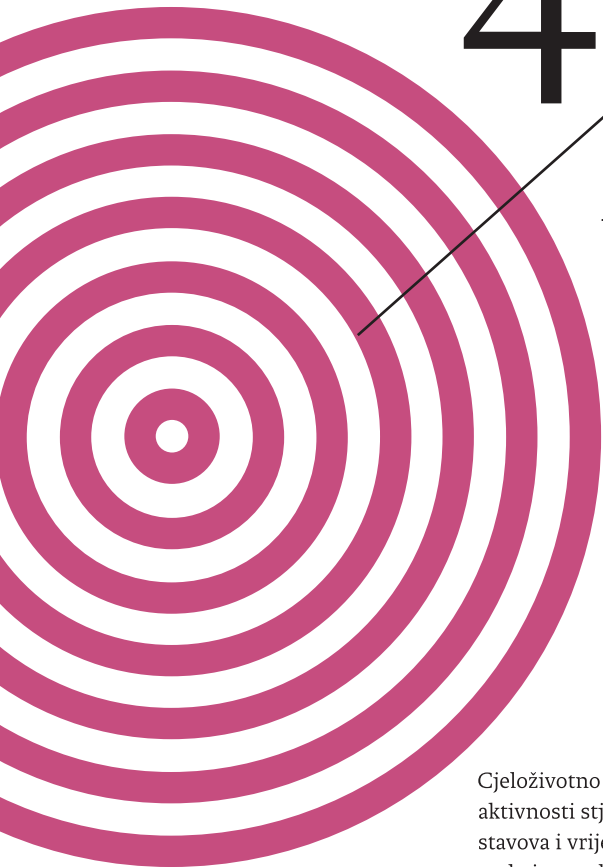

Nove boje znanja

— STRATEGIJA OBRAZOVANJA,
ZNANOSTI I TEHNOLOGIJE

4

Cjeloživotno učenje

Nove boje znanja

Cjeloživotno učenje odnosi se na sve aktivnosti stjecanja znanja, vještina, stavova i vrijednosti tijekom života u okviru osobnog, društvenog ili profesionalnog razvoja i djelovanja. Koncept cjeloživotnog učenja u Hrvatskoj je u samom začetku pa se Strategijom definiraju ciljevi, aktivnosti i mjere za njegovu bržu primjenu.

Nove boje znanja

Strategija obrazovanja,
znanosti i tehnologije

Nove boje znanja su projekt unaprjeđenja hrvatskog obrazovnog i znanstvenog sustava. Cilj je projekta omogućiti svakom djetetu razvoj koji je u skladu s njegovim mogućnostima i željama, u okruženju koje je usmjereno prema njegovim potrebama, koje je poticajno i prijateljsko. Cilj je također omogućiti svakom pojedincu cjeloživotno učenje u svrhu zadovoljavanja vlastitih interesa, lakše zapošljivosti i postizanja više kvalitete života. Napokon, cilj je Hrvatskoj osigurati znanost koja će raditi u interesu cijelog društva, težeći vrhunskim uspjesima.

Kvalitetno obrazovanje i znanost nužni su preduvjeti razvoja Hrvatske. Zbog toga ih Hrvatska prepoznaje kao razvojne prioritete koji jedini mogu donijeti dugoročnu društvenu stabilnost, ekonomski napredak i osiguranje kulturnog identiteta.

Nove boje znanja simbol su obrazovanog, otvorenog, mobilnog i inovativnog društva.

Posebno stručno povjerenstvo za provedbu
Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije

dr.sc. Petar Bezinović, zn. savj.
dr.sc. Neven Budak, red. prof., predsjednik
sr. sc. Ignac Lovrek, red. prof.
dr. sc. Tomislav Filetin, red. prof.
dr. sc. Teo Matković, doc.
dr. sc. Vlado Mrša, red. prof.
Eli Pijava Plavšić, prof.
Tihomir Tomčić, dipl. ing.
dr. sc. Feda Vukić, izv. prof.

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I SPORTA
Zagreb, rujna 2015.

uvod

CJELOŽIVOTNO UČENJE

Cjeloživotno učenje odnosi se na sve aktivnosti stjecanja znanja, vještina, stavova i vrijednosti tijekom života s ciljem njihova usvajanja ili proširenja, i to u okviru osobnog, društvenog ili profesionalnog razvoja i djelovanja pojedinca.

Primjena koncepta cjeloživotnog učenja ponajprije je usmjerena na usvajanje ključnih kompetencija i funkcionalne pismenosti kroz formalne, neformalne i informalne oblike učenja i obrazovanja. Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje obuhvaćaju: komunikaciju na materinskom jeziku, komunikaciju na stranim jezicima, matematičku kompetenciju i osnovne kompetencije u prirodoslovlju, inženjerstvu i tehnologiji, digitalnu kompetenciju, kompetenciju učiti kako učiti, socijalnu i građansku kompetenciju, inicijativnost i poduzetnost te kulturnu svijest i izražavanje.

Ishodi cjeloživotnog učenja trebaju ponajprije voditi k ostvarivanju i razvoju osobnih potencijala i biti važnim elementom aktivnoga građanstva, a usto omogućiti bolju zapošljivost pojedinca, tj. povećanje njegove konkurentnosti na tržištu rada.

Jedan je od ključnih ciljeva i usklađeno provođenje koncepta cjeloživotnog učenja i obrazovne politike s politikama društvenog, gospodarskog, regionalnog i kulturnog razvoja sa zapošljavanjem i socijalnom skrbi.

Razvoj i primjena koncepta cjeloživotnog učenja u Hrvatskoj je u samom začetku pa se ovom Strategijom definiraju ciljevi, aktivnosti i mjere za njegovo potpunije, koherentnije i usklađenije pokretanje. Budući da još nije razvijena svijest te prepoznata važnost i potreba za uključivanjem što većeg broja građana u raznolike oblike učenja i programe obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja dio predloženih mjera ima i motivacijsku dimenziju.

STANJE U HRVATSKOJ

10,7%
EU
2,5%
HR

OD SVE ODRASLE POPULACIJE (DOB 25-64) U PROSJEKU JE MJESEČNO, U 2014. GODINI, SUDJELOVALO U NEKIM AKTIVNOSTIMA OBRAZOVANJA, OSPOSOBLJAVANJA ILI USAVRŠAVANJA
U EU samo Rumunjska ima nižu stopu sudjelovanja odraslih (1,5%) od Hrvatske

NEDOVOLJNO
EDUCIRANI
NASTAVNICI

Programne strukovnog obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja odraslih pretežno provode metodički nedovoljno educirani nastavnici koji su uglavnom stručnjaci za pojedina područja. Takvi stručnjaci s bogatim iskustvom korisni su i poželjni djelatnici, no uputno ih je dodatno andragoški obrazovati. Mnogi od njih nemaju formalnih kvalifikacija za obavljanje nastavnih aktivnosti pa se za svaki program vezan uz stjecanje kvalifikacije za njih predlaže definiranje poželjnog kompetencijskog profila i navode načini priznavanja prethodno stečenih znanja i vještina.

NEDEFINIRANE
KOMPETENCIJE

U Hrvatskoj ne postoji detaljnija analiza i prijedlozi o sadržaju temeljnih zanimanja i potrebnih kompetencija odgojitelja, učitelja, nastavnika, ravnatelja, savjetnika, mentora i trenera. Stoga su na razinama predškolskog, osnovnog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja odraslih definirane mjere za uspostavu odgovarajućih kompetencijskih standarda zanimanja i kvalifikacija. Novi programi dodatnog obrazovanja savjetnika, mentora i trenera rezultirat će stjecanjem djelomičnih kvalifikacija za takva zanimanja.

▶ SUSTAV I PROCESI
VREDNOVANJA NEFORMALNOG
I INFORMALNOG UČENJA U
HRVATSKOJ JOŠ NISU RAZVIJENI.

▶ NEDOVOLJNO ZASTUPLJENO
STJECANJE PRAKTIČNIH ZNANJA I
VJEŠTINA – UČENJE I OBRAZOVANJE
KROZ RAD I NA RADNOM MJESTU.

cilj

1

Izgraditi sustav za razvoj
pojedince i ojačati službe za
cjeloživotno profesionalno
usmjeravanje

Prepoznavanje talenata i pružanje odgovarajuće podrške za osobni rast i razvoj svakog pojedinca središnja je misija sustava odgoja i obrazovanja. Od rane i predškolske dobi pa do visokog obrazovanja, nužno je trajno prepoznavati i poticati razvoj sposobnosti i osobne potencijale djece, mladih i odraslih. Pritom je poželjno usklađivati osobne sklonosti s pozitivnim vrijednostima i ciljevima društvenog razvoja.

Stoga se predlaže uspostava postupaka te služba za otkrivanje, poticanje i usmjeravanje sposobnosti i potencijala pojedinaca, i to od rane i predškolske dobi pa do obrazovanja odraslih.

Uz profesionalno usmjeravanje razvit će se dovoljno transparentan sustav s jednostavnim pristupom osnovnim informacijama o sadržajima formalnih programa, o uvjetima i olakšicama korištenja te o ishodima, odnosno koristima i pogodnostima koje se postižu završetkom nekog programa

Razvit će se novi modeli E-savjetovanja koji će pomoći u bržem inicijalnom informiranju i usmjeravanju. Za takve pristupe nužno je razviti prikladne podloge i suvremena softverska rješenja za identifikaciju korisničkih sklonosti, sposobnosti, želja, kompetencija. Poželjno bi bilo razvijati i E-vodiče te aplikacije za mobilne uređaje sa savjetima za upravljanje osobnim obrazovanjem i karijerom.

cilj 2 / Unaprijediti kvalitetu i uspostaviti sustav osiguravanja kvalitete

Nepostojanje ili neizgrađenost sustava osiguravanja kvalitete unutar srednjoškolskog i visokoškolskog te obrazovanja odraslih rezultira, između ostalog, time da je ponuda programa višestruko neprimjerna potražnji na tržištu rada te za nastavak obrazovanja.

Osiguravanje kvalitete obrazovanja uključuje unutarnje osiguravanje kvalitete samih ustanova, na temelju samovrednovanja, te vanjsko osiguravanje kvalitete na temelju propisanih objektivnih standarda i kriterija, koje provodi ovlaštena agencija koja je i sama podložna vanjskom vrednovanju. Osiguravanje kvalitete rezultat je vrednovanja ustanova (postupaka i procedura, materijalnih i kadrovskih uvjeta...), obrazovnih programa (relevantnost, načini stjecanja i provjere ishoda učenja...) te uspješnosti (ispiti, uspješnost u daljnjem obrazovanju, zapošljivost...).

Sustav osiguravanja kvalitete na osnovnoj i srednjoškolskoj razini u obrazovanju odraslih bit će strukturirano definiran, utemeljen na jasnim i objektivnim standardima, kriterijima, smjernicama za unapređenje kvalitete, s jasnim metodama vrednovanja, s podjelom ovlasti, odgovornosti i uključenosti relevantnih dionika.

cilj 3 / Proširiti i unaprijediti primjenu informacijske tehnologije u učenju i obrazovanju

Dinamičan razvoj informacijskih tehnologija i komunikacijskih mogućnosti (IKT) korjenito mijenja paradigme učenja i obrazovanja, s teško predvidivim utjecajima i posljedicama na buduće načine stjecanja, prijenosa i primjene znanja, vještina i stavova.

IKT pruža suvremene mogućnosti prilagođavanja osobnom stilu učenja, kolaborativno učenje i stjecanje vještina projektnog i timskog rada, dostupnost širem krugu polaznika (polaznici s posebnim potrebama, polaznici na udaljenim lokacijama, strani studenti i slično). Širenjem E-učenja i obrazovanja raste uloga i važnost nastavnika, kao mentora, koordinatora i poticatelja obrazovnog procesa. E-učenje omogućava da u središtu obrazovnog procesa bude polaznik, koji preuzima aktivnu ulogu i odgovornost za ishode obrazovanja.

Strategija predviđa mjere za razvoj i širenje primjene E-učenja, uvođenje ekspertnih sustava za poučavanje te drugih suvremenih metoda poučavanja utemeljenih na IKT, i to na svim razinama i u svim vrstama obrazovanja. Razvijat će se i organizirati otvoreni obrazovni sadržaji i pomagala sa slobodnim pristupom.

cilj 4

Izgraditi procese i sustav priznavanja neformalno i informalno stečenih znanja i vještina

Sustav vrednovanja prethodno stečenih znanja i vještina, posebice kroz neformalne i informalne oblike učenja, namijenjen je ponajprije odraslim osobama koje posjeduju životno i radno iskustvo.

Uz promicanje načela osiguravanja kvalitete obrazovanja, uspostava Hrvatskog kvalifikacijskog okvira na svim obrazovnim razinama omogućit će transparentnost, usporedbu i prenosivost kvalifikacija između različitih obrazovnih institucija na nacionalnoj razini i njegovo povezivanje s Europskim kvalifikacijskim okvirom, a zajednička referentna točka biti će ishodi učenja.

Vrednovanjem ishoda različitih načina učenja i obrazovanja skraćuje se vrijeme potrebno za obrazovanje odraslih te se omogućuje lakša vertikalna prohodnost u obrazovanju, čime se ostvaruju uštede za pojedinca i zajednicu.

cilj 5

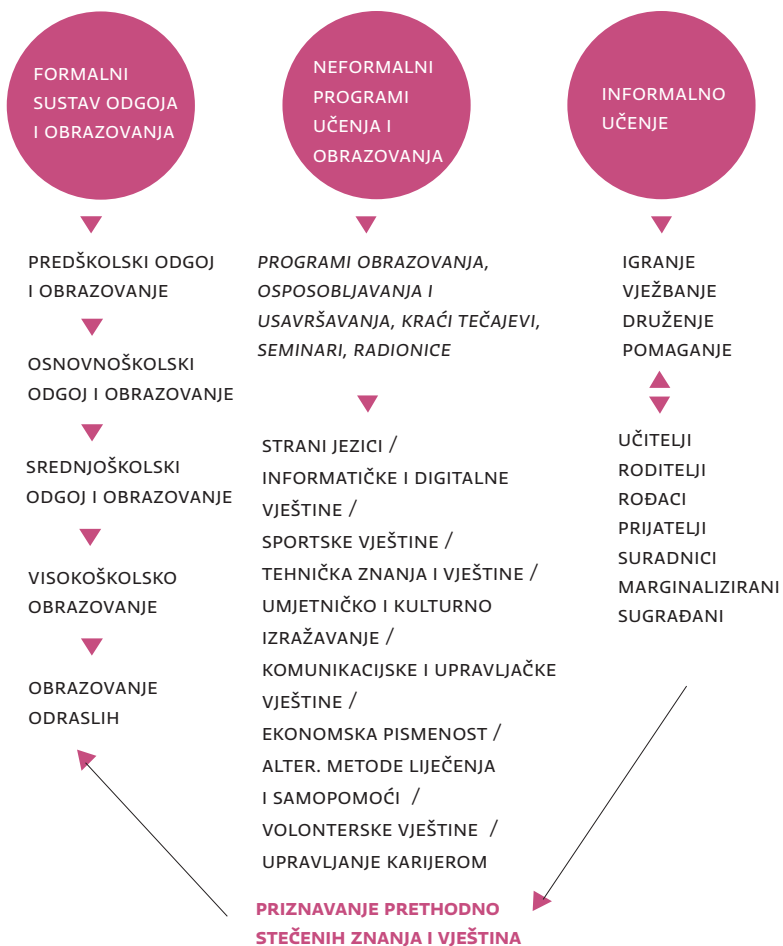
Unaprijediti sustav trajnog profesionalog razvoja i usavršavanja odgojno-obrazovnih djelatnika

Odgojitelji, učitelji, nastavnici, savjetnici, ravnatelji i stručni suradnici suočeni su s brojnim novim izazovima pa se od njih očekuju suvremene kompetencije.

U stjecanju praktičnih znanja i vještina od trenera i mentora traže se specifične kompetencije, a od karijernih savjetnika psihološka znanja te dodatno široko poznavanje tržišta rada. Pored nastavničkog iskustva od ravnatelja se očekuju organizacijska, upravljačka i financijska znanja.

Razvit će se kompetencijski standardi za odgojno-obrazovne djelatnike na svim razinama i vrstama obrazovanja. Visoka učilišta i ustanove za obrazovanje odraslih uspostaviti će nove i kvalitetne programe za njihovo inicijalno ili dodatno obrazovanje.

RADNA SKUPINA ZA CJELOŽIVOTNO UČENJE I OBRAZOVANJE ODRASLIH:

prof. dr. sc. Tomislav Filetin, Sveučilište u Zagrebu, voditelj
 mr. sc. Mislav Balković, Hrvatska udruga poslodavaca
 dr. sc. Predrag Bajković, Institut za javne financije
 prof. dr. sc. Neven Budak, posebni savjetnik predsjednika Vlade za znanost
 mr. sc. Sanja Crnković Pozaić, Ministarstvo rada i mirovinskog sustava
 mr. sc. Ana Tecilazić-Goršić, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
 dr. sc. Boris Jokić, Insitut za društvena istraživanja u Zagrebu

IZVORI PODATAKA:

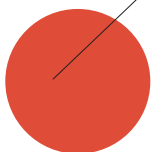
- državni zavod za statistiku
- agencija za odgoj i obrazovanje (AZOO)
- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (MZOS)
- Eurostat
- Eurydice

Vizualna komunikacija i grafičko oblikovanje:
 Karla Paliska / Tea Pavić / Martin Peranović /
 Ivan Radović / Martina Ukić

ZAŠTO UČITI CIJELI ŽIVOT NA SVE MOGUĆE NAČINE:

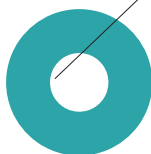
- Zbog vlastitog zadovoljstva i radoznalosti
- Radi otkrivanja i razvijanja vlastitih sposobnosti, potencijala i talenata
- Radi kompetentnog prilagođavanja novim društvenim i poslovnim okolnostima te dinamično promjenjivom okruženju
- Radi lakšeg zapošljavanja ili pokretanja i vođenja vlastite tvrtke
- Kako bi se posao radio sa zadovoljstvom i radošću
- Zbog informiranosti, socijalne uključenosti, solidarnosti i odgovornosti
- Zbog povećanja vlastite društvene i poslovne pokretljivosti te prilagodljivosti

1

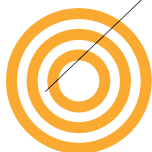
Rani i predškolski,
osnovnoškolski
i srednjoškolski
odgoj i obrazovanje

2

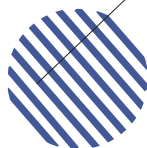
Visoko
obrazovanje

3

Obrazovanje
odraslih

5

Znanost i
tehnologija